"కవితావేదన - 'వాక్యాంతం' వాదన"

–డా॥ పి. విజయకుమార్

సమాజం, సమాజానికో చరిత్ర, ఆ చరిత్రకో పరిణామక్రమం, ఆ పరిణామక్రమాన్ని వేగవంతంగా నడిపించేవాడే కవి. కవికి సామాజిక బాధ్యత ఉంది. కవిత్వం సామాజిక చైతన్యానికి పర్యవసానంగా రూపుదిద్దుకోవాలి. ఈ కోణంలోనే జీవితానుభవాలను శాశ్వతశిల్పాలుగా మలచి కవిత్వాన్ని సృజించారు మువ్వా శ్రీనివాసరావు.

"కవిత్యమెప్పుడూ
వాక్యాంతమే
పదంపదంతో కూడి
వాక్యమై గొంతు విప్పడమే కవిత్వం
వాక్యం ముగిసిన చోటనే
కవిత్వం మాట్లాడటం మొదలు పెడుతుంది"

పదబంధాలతో వాక్యాన్ని కూర్చి నిబద్ధతతో తన గళాన్ని సమాజానికి విన్పించడమే కవిత్వం అని వాక్యం ముగింపుతోనే కవిత్వం మాట్లాడటం మొదలెడుతుందంటాడు. పదాలకు చిత్రిక పట్టి వాక్యాలకు సానబెట్టి తాత్వికవిచికిత్స, సంవేదనలతో కవిత్వపరిమళాలు వెదజల్లాడు శ్రీనివాసరావు.

కత్తిని సానపెడుతున్నప్పుడు కురిసే నిప్పుపూలు చూసేందుకు ముచ్చటగానే ఉంటుంది కాని రెంటిని అతకాలనుకొన్నప్పుడు ఎగజిమ్మే వెల్డింగ్ వెలుగులను తట్టుకోవటం చాలా కష్టం అంటాడు. సెన్స్, సైన్స్ రెండింటిని మేళవించి అందమైన ఊహాచిత్రాలు ఆవిష్కరించడంలో నేర్పరి, కూర్పరి శ్రీనివాసరావు.

చెప్పేదేదైనా వాస్తవిక కోణంలో బల్లగుద్ది చెప్పినట్లు చెప్పడం వారి విశిష్టత. గతం గూర్చి వేలాడి ఓడిపోయే కన్నా ఏదో కత్తి పట్టుకుని యుద్ధం చేయడమే మేలంటాడు. నీవు పారే అలవు, మారుతున్న కలవు

అనడంలో 'మార్పు నీ తీర్పు' అనే భావన ప్రతి ఒక్కరిలో ప్రతిధ్వనించాలన్న తపన కన్పిస్తుంది. ఆశకి, నిరాశకి మధ్య మళ్ళీ ప్రయత్నం ఒకటి మొదలవుతున్నదన్న సంకల్పసిద్ధి వీరిలో కన్పిస్తుంది. "నాకోసం ఈ లోకం సిద్ధపరచిన గాజు పూలపాన్పు గుచ్చు కొంటున్నప్పుడల్లా నన్ను నేను గుర్తుపట్టే ప్రయత్నంలో మునిగి పోతానంటాడు. ప్రజల స్వామ్యం కోసం పరితపించిన వైనం అణువణువు కన్పిస్తుంది. కన్నీళ్ళు పగిలి కలలను కడిగేదాకా ముహూర్తం ఎందుకు రాలేదో అని ఆశ్చర్యం వ్యక్తం చేస్తాడు. అయితే అప్పటివరకు పెత్తనం మారనపుడు మళ్ళీ అవే దోపిడీ విత్తనాలు చల్లబడతాయి అంటూ; నాకు ప్రస్తుత సమాజంలో ఎంత విముక్తి దొరికిందో, లెక్క దొరకలేదింకా అంటాడు. ప్రజల స్వామ్యం వచ్చే వరకు త్యాగధనులంతా నింగిలోంచి తొంగి చూడవల్సిందేనా అని ఆవేదన వెలిబుచ్చాడు. ఆలోచనల్లో, ఊహల్లో, పై పొరల భ్రమలు, ఎప్పుడైనా తొలగిపోయేవే అని ఎక్కడైనా పేదజనం ఉంటారని, ప్రపంచ పేదలంతా ఏకం కావాల్సిందే అంటూ "అప్పుడే కలలు సాకారమవుతాయంటాడు. కవిత్వంలో వాస్తవాన్ని ఆవిష్కరించాలని, అక్షరాన్ని ఆయుధంగా మలచి కవిత్వసృజన చేయాలంటాడు. అయితే ఆ నిజాలు రాస్తున్నప్పుడు మాత్రం ఎదురయ్యే పరిణామాల భారం మోయాల్సింది నీవే; అదే విధంగా చుక్కానివై నిలవాల్సిందీ నువ్వే అంటాడు.

ఎన్ని గంతలు కట్టినా చరిత్ర తలుపులు తెరిచిన చప్పుడు వినపడుతుందా అని ప్రశ్నించి, తలుపులు తెరవాల్సిన ఆవశ్యకతను గుర్తుకు తెచ్చాడు. భ్రమను పీల్చి బతకడమంటే ఎలా ? ఊహకు శ్రమే ఆక్సిజన్ అని శ్రమ, పరిశ్రమ రెండింటీ ఆవశ్యకతను తెలియజేస్తారు.

"ఒక దారి మూయాలంటే
ఇంకొక ద్వారం పెట్టాల్సిందే
గాలి కదలాడాలంటే
రెండో కిటికీ తెరవాల్సిందే
గొంతు స్వతంత్రించి పెగలాలంటే
ఇంద్రియాలన్నీ నోళ్లు తెరవాల్సిందే
కొత్త ప్రవాహమొకటి కావాలంటే
నిన్నూ నన్నూ
లేజర్ కిరణంతోనన్నా కొయ్యాల్సిందే
ఆలోచనలకు సర్జరీ చేయ్యాల్సిందే"

సైన్స్, సొసైటీ, సెన్స్ ఈ మూడింటికి ముడివేసి ఆలోచనలను సర్జరీ చేస్తేనే మన గమనానికి పురోగమనం అంటాడు. నింగిలో చందమామ ప్రశాంతంగా పూస్తున్నా సముద్రం గుండెల్లో గుబులు రేపి గంతులేయిస్తుందని; గేయాలు పాడుకొంటామని; కొత్త గీతోపదేశాలు గుత్తకు తీసుకొని జీవిస్తున్నాం అంటాడు. ఏదైనా మనకెందుకులే అనే స్వభావం సమాజంలో నాటుకుపోయిందని వాడి చావు వాడు చస్తాడనే ధోరణి మారాలని పిలుపునిచ్చాడు.

మహాత్ముని మార్గాన్ని, అక్షరాలతో పుస్తకాలలో నింపుకున్నాం, భద్రంగా బీరువాల్లో దాచుకున్నాం, ఆయన ఆశయాల్ని అందంగా మూటకట్టి, పిల్లలెవరికీ అందకుండా ఆకాశపు ఉట్టిలో దాచిపెట్టాం. ఉత్ప్రేరకాలుగా మారాల్సిన వాళ్లం, ఉత్తమాటలుగానే మిగిలిపోయాం మన్నించమని వేడుకుంటాడు.

మనిషిని కట్టెయ్యడానికి
మబ్బులు నాలుగు మెరపుతాళ్లు ఇస్తానన్నాయి
మనిషిని కడిగెయ్యడానికి
సూర్యుడు
నాలుగు బిందెల ఎండనీరు ఇస్తానన్నాడు
మనిషిని మత్తులో ముంచెయ్యడానికి
చంద్రుడు
నాలుగుతీగెల వెన్నెల వీణను ఇస్తానన్నాడు
కానీ
మనిషిని మనిషిగా మార్చెయ్యడానికి
నాలుగు కవితా వాక్యాలు ఇవ్వగలరా

మనిషిగా మారడానికి ఏమివ్వాలి అని ప్రశ్నిస్తాడు. మాయమైపోతున్న మనిషితనాన్ని గూర్చి మానవీయ విలువలు మృగ్యమైపోతున్న తీరును ఆందోళన వ్యక్తం చేసి వాక్యాంతం సృజిస్తాడు. కవి పని అక్కడికి పూర్తవుతుంది కాని; అక్కడే పాఠకుడికి ఆలోచన మొదలవుతుంది. ప్రతి కవిత పాఠకునికి ఒక బాధ్యత, నిబద్ధతను గుర్తు చేస్తుంది.

"గాలిలో గమించే నీటిచుక్కలను ఎవడో వచ్చి గుండ్రంగా చెక్కడు; ఎవరోవచ్చి వికసించే పుష్పాలకు పరిమళం పూయడు; వేరే ఎవడో విడుదలైన కిరణాలకు దారి చూపడు; అపుడే పుట్టిన ఆవుదూడలకు మరెవడో వచ్చి పాలపొదుగు నోటికందివ్వడు; కాని మనిషి మాత్రం చాలా విచిత్రం; రెటీనాపై ఎవడో వచ్చి రంగుల చిత్రం వేయాలనుకుంటాడు; మరెవడో వచ్చి కర్ణభేరిపై సరిగమలు రాయాలనుకుంటాడు. మన జాతకం మహాద్భుతమని ఎవడో వచ్చి చెప్పాలనుకుంటాడు."

"మహా అయితే
అనుకరిస్తాం
అనుసరిస్తాం
అనుస్మరిస్తాం
ముందు మనమే, వెనుక మనమే
ఎందుకో మరి పొరలు పొరలుగా పల్లవిస్తాం
నిన్న మనమే / నేడు మనమే / రేపు మనమే"

అన్న పల్కులు పైకి సహజంగా కనిపిస్తున్నా లోతైన అభ్యుదయభావుకత, పొరలు పొరలుగా పల్లవిస్తుంది. వెతికి చూసినకొద్దీ అభ్యుదయరత్నాలు లభ్యమయ్యే కవిత్వసముద్రం శ్రీనివాసరావు వాక్యాంతం. చౌకీదారు, ఖాకీ చొక్కాదారు తీరని

బాకీదారేమో అంటాడు. నిజంగా కరుణతో కడగాల్సింది; మనసుతో తుడవాల్సింది అక్కడే అంటాడు. సమాజంలో కన్పించే దృశ్యాలను తన కళ్ళతో బంధించి వాటికి జీవాన్ని పోసి కవిత్వీకరణ చేస్తాడు శ్రీనివాసరావు. వీధిగుమ్మం ఏదో సుదీర్ఘ సంతాపసందేశం వినిపిస్తుందంటాడు. మనిషి గుండెల్లో తాండవిస్తున్న తడిలేనితనానికి విధిలేక వీధిగుమ్మం తాళం వేస్తూనే ఉంది అంటాడు. ఆ పదాల మాటున ఎంతో ఆవేదన, నిర్లిప్తత బలంగా వినిపిస్తుంది.

కాలుస్తున్నప్పుడు కాగితం కూడా కాళ్ళూ, చేతులూ కొట్టుకుంటున్న వైనాన్ని తలపుకు తెస్తాడు. మాట మసై బాధను నల్లటి ఉండగా చుట్టుకుంటుంది అని కాగితం కూడా ఎంతో వేదనకు గురవుతోందంటాడు. అయితే మనవాళ్లు బతికున్న వాక్యాన్ని కవిత్వాసుపత్రిలో కోసి చూపెడుతుంటారని పోస్టుమార్టం రిపోర్టులో ఏం రాస్తారో తెలియదంటాడు. కొన్ని పాత భావాల క్లోనింగ్ వాక్యాలు మెత్తగా పలకరిస్తుంటాయి. మాటల నడక కూడా మహానాట్యభంగిమై నిలిచిపోతుందంటాడు.

అందుకేనేమో !
కవిత్వం కళ్లు పొడిచేసుకుని
కాళ్లు విరగ్గొట్టుకుని, నాలుక గుంజుకుని
ఏదో చెప్పాలని చూస్తుంది
ఇంతకీ కాలుతున్న కాగితం
పరవశించి ముడుచుకొంటుందా
మహాబాధతో కాళ్లూ చేతులు కొట్టుకుంటుందా?

కవిత్వం వినూత్న భావాలకు శ్రీకారాలుగా, ఏదో సామాజిక ప్రయోజనాన్ని అందించేదిగా ఉండాలనే బాధ్యత గుర్తు చేస్తున్నాడు.

"నేనీ పూట రెండు వాక్యాలను సృష్టిస్తాను

రెండే వాక్యాలు ఒకటి నువ్వూ రెండు మనం" అంటాడు. కవిత్వసృజన, కవిత్వ పరమార్థం సమష్టిగా ఉండాలని వినూత్నంగా ఉండాలని, కొత్తభావాలకు నాంది పలకాలని, మూసగా ఉండరాదని, వ్యక్తి శ్రేయస్సు, కీర్తికాంక్ష కాకుండా సమాజశ్రేయస్సుతో సమిష్టిగా కవిత్వం ఉండాలనే కాంక్షే శ్రీనివాసరావు గారి వాక్యాంతం వాదన.

తిలక్ సాహిత్యం - సందేశం

(శతజయంతి - సప్తాహం సందర్భ వ్యాసాలు)

యోగివేమన విశ్వవిద్యాలయం, కడప

మరియు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత విద్యామండలి, అమరావతి

తిలక్ సాహిత్యం - సందేశం (శతజయంతి - సప్తాహం సందర్భ వ్యాసాలు)

తిలక్ సాహిత్యం - సందేశం (శతజయంతి - సప్తాహం సందర్భ వ్యాసాలు)

ISBN 978-81-921672-3-7

యోగివేమన విశ్వవిద్యాలయం, కడప

మరియు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత విద్యామండలి, అమరావతి

...google.com/mail/u/1/

18. తిలక్ "అమృతం కురిసిన రాత్రి"
అనుభూతి - అభివ్యక్తి

– డా॥ బి. విజయకుమార్

సాహిత్యంలో వస్తువు, అభివ్యక్తి, ధోరణులలో మార్పు సహజం. అన్నీ మారుతూనే ఉన్నాయి. మారనిది మార్పొక్కటే. కొన్ని యుగాలలో మార్పులు సంభవించి కొత్త ధోరణులు రావడం దానికో పేరు పెట్టుకొని పిలవడం పరిపాటి. వీటన్నిటికి ప్రధాన కారణం చారిత్రక స్పృహే. ఆధునిక కాలంలో భావకవిత్వం, అనుభూతి కవిత్వం లాంటివి సామాజికుల హృదయాలకు హత్తుకొని ప్రాచుర్యంలోకి వచ్చినవే. ఇవి ప్రజల అంతశ్చేతన్యాల స్పందనకు కామనలకు సముస్పందనలుగా, ప్రతీకలుగా ఉంటాయి. అవి ప్రజాహృదయాల ప్రతిధ్వనులు. భావకవిత్వం వచ్చినప్పుడు వాడిగా వేడిగా విమర్శకులు విమర్శించారు. దానిని వులుము డు కవిత్వముని వెక్కిరించినవారున్నారు. అపస్మారక కవిత్వం అని అధిక్షేపించిన వారూ ఉన్నారు. అసలు భావం లేకుండా కవిత్వం ఉంటుందా! ఇది అసలు అర్థం లేని అభివ్యక్తి అన్నవారున్నారు. కాని ప్రజలు ఆ వాదాలు విమర్శలపట్ల అనంగీకారాన్ని వ్యక్తం చేసి 'భావకవిత్వం' అని మనసారా పిలుచుకుని తమనితోనా వ్యాఖ్యానాలు చెప్పుకున్నారు. అలాగే అనుభూతి లేకుండా కవిత్వం ఉంటుందా. ఇది భావకవిత్వంలో భాగమే అనే విమర్శలు వచ్చాయి. విమర్శలు ఎన్ని చేసినా అనుభూతి కవిత్వం ఒక కవితా ధోరణిగా కొనసాగుతూనే ఉంది.

'అనుభూతి' అంటే అనుభుక్తి, అనుభవం, ప్రత్యక్షాధి ప్రమాణ జన్యుజ్ఞానం' అని నైఘంటుకార్థం. దీన్నే "ఇంద్రియముల ద్వారమున అంతఃకరణము పదార్థములపై వ్యాపించి ఆ పదార్థముల స్వరూపమును గ్రహించుట" అని వావిళ్ల వారు అభిప్రాయపడ్డారు.

ఈ అనుభూతులు ప్రపంచదర్శనం వల్ల కలుగుతాయి. అవి రెండు రకాలుగా వెలువడుతాయి. అవి – 1. లోకానుభూతులు, 2. ఆత్మానుభూతులు.

20211219_182943145.jpg https://mail.google.com/mail/u/1/

ఒక వ్యక్తి చైతన్యం సామాజికస్పృహ ద్వారా నిండి ఉన్న అనుభవాన్ని సమగ్రంగా దర్శించినప్పుడు సామాజికానుభూతులుగా బయటపడతాయి. అలాగే ఒక వ్యక్తి ద్వారా అంతస్సీమల్లోకి ఇంకిపోయినప్పుడు స్వాప్నికానుభూతులుగా వెలువడతాయి. రెండు రకాలుగా వెలువడే అనుభూతులూ కవిత్వంగా వికసించడానికి అవకాశముంది కాని కవి యొక్క అనుభూతి చైతన్యాన్ని బట్టి కవితా కళ వర్గీకరించబడుతుంది. అనుభూతి వైరుధ్యాలను బట్టి కవితా కళ వర్గీకరించబడుతుంది. అనుభూతి వైరుధ్యాలను బట్టి కవిత్వంలో భిన్నత్వం గోచరిస్తుంది. ఉదాహరణకు ఒకే వస్తువు, అవగాహనాస్థాయినీ, మానసిక స్థితినీ పురస్కరించుకొని భిన్న అనుభూతులను అందిస్తుంది. సముద్రం ఒకరికి 'వేయి కళ్ల సముద్రం'గా కన్పిస్తుంది. ఒకరికి 'వీరుని నేత్రం'లా కనిపిస్తుంది అని నందిని సిధారెడ్డి గారు అనుభూతివాదం' అనే వ్యాసంలో పేర్కొన్నారు.

Poetry is spontaneous overflow of powerful fellings అని words worth కవిత్వాన్ని నిర్వచించాడు. A vent for over charged - fellings అని Kebel పేర్కొన్నాడు. బాహ్య ప్రపంచదృశ్యాలు అంతరంగ ప్రపంచంలో వ్యక్తిత్వాన్ని కోల్పోయి కేవల అనుభూతిగా మిగుల్తాయని శ్రీకాంతశర్మ భావన. "అనుభూతి కళను అభ్యసించడమంటే సచేతనంగా, సబుద్ధికంగా, సంకల్ప సహితంగా జీవితాన్ని ఆచమనం చెయ్యటం అని గుంటూరు శేషేంద్రశర్మ భావించాడు.

అనుభూతివాదం తలెత్తటానికి దోహదం చేసిన స్థితిగతులను నందిని సిద్దారెడ్డి కొన్ని అంశాలుగా పేర్కొన్నారు.

1. మధ్యతరగతి మనస్తత్వం, 2. వ్యక్తివాదం, 3. శుద్ధ కళావాదం, 4. ఆనంద లక్ష్యం, 5. ఉనికి లేదా మేధావివాసనలు, 6. అత్యాధునికులమనిపించుకోవడం, 7. పరిస్థితుల సానుకూల్యం, 8. పత్రికల ప్రోత్సాహం, 9. శిల్పదృష్టి.

తెలుగులో భావకవిత్వం తరువాత వ్యక్తివాదాన్ని ప్రతిఫలించే ధోరణులుగా అస్తిత్వవాద అనుభూతివాద ధోరణులు వచ్చాయి. అస్తిత్వవాద ధోరణి పాశ్చాత్యదేశాల నుంచి దిగుమతి అయితే అనుభూతివాదం మధ్యతరగతి అసామాజికత నుంచి అనాసక్తత నుంచి వచ్చింది. అభ్యుదయ కవిత్వం స్తబ్దతలో ఉన్నదశలో భావకవిత్వానికి అంతగా భేదం లేకుండా అవతరించిన ధోరణి అనుభూతివాదం. భావకవిత్వంలో లాగే అనేక రకాల ధోరణులు మానవకారుణ్యవాదం, ఇజాల వ్యతిరేకత, మార్మికత,

'నేను' ప్రాధాన్యం మొదలైన ధోరణుల సముదాయమే అనుభూతివాదం. అనుభూతివాద [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] విప్లవ కవిత్వానికి పూర్వరంగం అనుభూతి కవిత్వం అని చెప్పవచ్చు.

విప్లవ రచనల ఆవిర్భావం తరువాత కూడా అనుభూతివాద ధోరణి కొనసాగింది. ఇటీవలనే అనుభూతి వాదాన్ని ఒక వాదంగా నిలబెట్టే ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. బాహ్యప్రపంచ దృశ్యాలు అంతరంగ ప్రపంచంలో దృశ్యత్వాన్ని కోల్పోయి కేవల అనుభూతిగా మిగలటమే అనుభూతి వాదమని ఈ ఉద్యమానికి సంబంధించిన వారు నిర్వచిస్తున్నారు. అస్తిత్వవాదం ఎక్కువగా వచన రచనల్లోనూ, అనుభూతివాదం కవిత్వంలోను కనిపిస్తుంది" అని ఆచార్య కె.కె. రంగనాథాచార్యులు గారు పేర్కొన్నారు. వీరి భావనలో ప్రధానంగా అస్తిత్వవాదం పాశ్చాత్యం, అనుభూతివాదం దేశీయం అనే కోణం కన్పిస్తుంది.

'అనుభూతివాదం' పేరు దగ్గర నుండే వ్యతిరేకించినవారున్నారు. "అనుభూతి వాదం అనేది ఒక నాన్సెన్సికల్ టరమ్. ఇది కవిత్వంలో ఒక వాదం ఎప్పుడూ కానేకాదు. అనుభూతి లేకుండా కవిత్వం ఎప్పుడూ లేదు. అయితే ఈ అనుభూతి వ్యక్తికి పరిమితమా? వ్యక్తులకు పరిమితమా" అన్నవే ప్రశ్నలు అని టి.ఎల్. కాంతారావు తనదైన విమర్శక కోణాన్ని ఆవిష్కరించారు.

అనుభూతి కవిత్వం, భావకవిత్వమనే పాత క్రీమ్‌కి కొత్త లేబుల్ మాత్రమే అన్న విమర్శక కోణం వినిపించింది. అందుకే కుందుర్తి 'అనుభూతివాదం ఇటీవలి కాలంలో భావకవితాయుగ సంబంధి' అని ఆనాడే పేర్కొన్నారు. ఈ తత్వాన్ని 'భావకవిత్వ ద్వ్రాయు'గానే రాచమల్లు రామచంద్రారెడ్డిగారు విడమరచి చూపారు. భావకవిత్వ పోకడలను వ్యక్తిగత అనుభూతివాదం పేరుతో మళ్ళీ ప్రవేశపెట్టారని ఆచార్య కె.కె. రంగనాథాచార్యులు విశ్లేషించారు. సమాజంలో భుక్తమౌతున్న అనుభూతులను సాహిత్యం ద్వారా నెమరుకు తెచ్చి అనుభోక్తవ్యాలుగా చేసేవాడు రచయిత. అనుభోగమే అనుభూతి. అనుభూతికి ప్రేరణం కవిత; అభివ్యక్తి ప్రక్రియ; అభివ్యక్తమైన కవితా ప్రక్రియ కవికెంత అనుభవసిద్ధమో సహృదయ సమాజానికంత అనుభవ సాధ్యం.

ఆధునికాంధ్ర సాహిత్య ప్రయోగాలను సమీక్షిస్తే అనుభూతిని ఆస్వాదయోగ్యంగా చెయ్యడానికి రచయితలు, సామాజికులు పాటించే పద్ధతులు ప్రధానంగా మూడు

20211219_182958705.jpg

https://mail.google.com/mail/u/1

రకాలుగా వివేచించవచ్చు.

1 సాధారణీకరణం, 2 సామాజికీకరణం, 3 స్వాత్మీయాకరణం [illegible] జి.వి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు విభజించారు. ఈ మూడు దశలలో స్వాత్మీయాకరణం ప్రధానంగా అన్యాశ్రయ కవిత్వం [illegible] స్వీకరించేసినా అన్యాశ్రయస్వభావం మాత్రముండదు. [illegible] నాయకంగా, స్వాత్మీయాకరణంలో వ్యక్తీకరిస్తాడు. [illegible] స్వీయానుభవాన్ని కవితలో కవి వ్యక్తీకరించడం. దాన్ని సామాజికుడు ఆత్మీకరించుకొని తాదాత్మ్యంతో కవి వ్యక్తీకరించడం. దాన్ని సామాజికుడు ఆత్మీకరించుకొని తాదాత్మ్యంతో అనుభవించడం అనే ప్రక్రియ ఇందులో గాఢంగా కనబడుతుంది. అందుకే స్వాత్మీయాకరణం అనుభూతి కవిత్వానికి కూడా వర్తిస్తుంది. అనుభూతి కవిత్వం ప్రధానంగా జీవచైతన్య ప్రవృత్తికి సంబంధించింది. భావకవిత్వయుగం కాల్పనిక ప్రవృత్తి ప్రధానంగా సమాజ సమగ్రానుభూతిని సాధించాలని ప్రయత్నిస్తే అనుభూతి కవిత్వధోరణి ఉద్యమచైతన్యాన్ని సంతరించుకుని జీవచైతన్య ప్రవృత్తి ప్రధానమైన సమగ్రానుభవ స్ఫూర్తిని సమాజానికి అందించే ప్రయత్నం చేస్తున్నదని నిస్సంశయంగా చెప్పవచ్చు. సమాజ సమగ్రానుభూతి సంతరింపగల్గిన సాహితీ ప్రక్రియా విన్యాసం సామాజిక చైతన్యంలోని పంచవిధ ప్రవృత్తులకు అనుభవాన్ని అందించగల్గిన సాహితీస్ఫూహను. నవీన ప్రయోగాలను సాహిత్యరంగంలో సాధించటమే అనుభూతి కవిత్వోద్యమ గమ్యం అంటారు ఆచార్య జి.వి. సుబ్రమణ్యం. అంతరిస్తున్న అనుభవ స్పృహని పునరుజ్జీవింప చేయడానికి అనుభూతివాదం తలఎత్తింది. అనుభూతి సమగ్రత కోసం సాహిత్యం ఉద్యమించడమే యుగధర్మం. 'ఆధునికాంధ్ర సాహిత్యంలో నవ్యకవిత్వయుగం విభిన్న ప్రక్రియల ద్వారా అనుభవాన్ని సాధించింది' అని కూడా జి.వి. సుబ్రహ్మణ్యం గారు తన భావనను వెలిబుచ్చారు.

ఆధునిక సాహిత్యయుగంలో భావకవిత్వం తరువాత ఒకవిధమైన స్తబ్దత ఏర్పడటం, పాఠకుడు ఉత్తమ సాహిత్యం కోసం అన్వేషణ మొదలుపెట్టడం, ఆ అన్వేషణ అనుభవం వైపు మళ్ళడం, అనుభవం క్రమక్రమంగా విస్తృతిచెంది అనుభూతివాదంగా మారింది. ఆర్.ఎస్. సుదర్శనంగారు 'అనుభూతి కవిత్వం' గూర్చి చేసిన్న భావనలను పరిశీలిద్దాం.

211219_183005266.jpg https://mail.google.com/mail/u/1/

1. అనుభూతి కవితగా గుర్తు పట్టడానికి ప్రధానమైన లక్షణం కవిత. చదివిన తర్వాత మిగిలేది ఒక సంతోషం. ఒక [illegible] అనిర్దిష్టమైన అనుభూతి కావాలి. అది [illegible] ద్వారా [illegible] ఇంద్రియ సంవేదన రేకెత్తించే వర్ణనల ద్వారా కావచ్చు. కానీ అందులోని [illegible] హృదయానికి హత్తుకొనే అనిర్వచనీయమైన అనిర్దిష్టమైన అనుభూతిగా మిగలాలి.

2. అనుభూతి బుద్ధితో అర్థం చేసుకునేది కాదు. కొన్ని పరిస్థితుల్ని కల్పించి, జీవితంలో అనుభూతి కలిగే ప్రయత్నం వరకూ మనం చేయవచ్చు. అప్పుడు కూడా వాళ్ళు పొందినట్టు నమ్మి ఎటువంటి మనం ఏమి చెప్పలేం. అది [illegible] అవుతుంది తప్ప అనుభూతి కాదు. కవిత్వాస్వాదనం కూడా అంతే.

3. అనుభూతి కవిత్వానికి సంగీతంతో అవసరంలేదు.

4. కాల్పనిక వాదకవుల్లో శృంగారం, కరుణలాంటి సాంప్రదాయికంగా గుర్తించదగిన రసపోషణ, పాత్రపోషణ, సన్నివేశ చిత్రణ ఉంటాయి. అనుభూతి కవిత్వంలో అనుభూతి నిర్దేశం పాఠకుడికే వదలిపెడుతుంది.

5. కాల్పనిక కవిత్వంలో సెంటిమెంటలిజమ్‌లోకి దిగజారిపోవడం కన్పిస్తుంది. అనుభూతి కవిత్వంలో అది కన్పించకూడదు. కన్పిస్తే అనుభూతి భంగమౌతుంది. ఆ అనుభూతికి అవరోధమయ్యే ఆలోచనా సామగ్రిని వర్జించడమే అనుభూతి కవి లక్ష్యం.

ఆధునిక కవిత్వంలో 'అనుభూతి' కవిగా ముద్రవేసుకున్న మొట్టమొదటి కవి తిలక్. ఏ అనుభూతిని ఎంత పరిమాణంలో ఏ తీవ్రతతో తాను పొందాడో అతని మాటల ద్వారా మనకి అందివ్వగలిగిన వాడు నిజమైన కవి అన్నాడు తిలక్. "తిలక్ తాను ప్రధానంగా అనుభూతి వాదినని బల్లగుద్ది చెప్తున్నాడు. ఈ అనుభూతివాదం ఇటీవలికాలంలో భావకవితా సంబంధి. ఇది వ్యక్తివాదమునకు మరియొక పేరు అని మొదటిగా తిలక్‌లోని అనుభూతిని గుర్తించి 'కుందుర్తి ఆంజనేయులు' 'అమృతం కురిసినరాత్రి' కి రాసిన పీఠికలో పేర్కొన్నాడు. వినూత్న అనుభవాలు అక్షరరూపం దాల్చడం, పాఠకుని కవి యొక్క అనుభూతి హృదయానికి పట్టి వేసేదిగా హత్తుకోవడం అన్నవి తిలక్ అనుభూతివాదంలో కనిపించే రెండు ప్రత్యేక దృక్పథాలు. భావకవితలో నవకవితా యాత్రికుడు తిలక్. భావకవితలో కలం పట్టి అభ్యుదయ కవిత [illegible] అనుభూతి కవితాప్రస్థానం సాగించిన కవి తిలక్. సంప్రదాయ సాహిత్యాన్ని జీర్ణం చేసుకొని నవకవితా సృజన చేసిన కవి తిలక్. వచన కవితకు ఒక విలువను కల్పించి స్వంత గొంతుక వినిపించి తనదైన శైలితో తనకొక స్థానాన్ని పదిలపరుచుకున్న

పరిచయం

డా॥ పి. విజయకుమార్

విద్యార్హతలు : ఎమ్.ఎ. తెలుగు (బంగారు పతకం), కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.
ఎమ్.ఫిల్ (తెలుగు),(ఫస్ట్ర్యాంక్), కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.
పి.హెచ్‌డి. (తెలుగు), ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.
యు.జి.సి., జె.ఆర్.ఎఫ్., & నెట్, డిప్లమా ఇన్ సంస్కృతం, టి.పి.టి.

ప్రస్తుత ఉద్యోగం : ఆంధ్రప్రదేశ్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, అనంతపురంలో తెలుగు సహాయ ఆచార్యులుగా విధి నిర్వహణ.

సాధించిన ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు (06) : 1. తెలుగు అధ్యాపకులు(ఎ.పి.పి.యస్.సి), 2. జూనియర్ లెక్చరర్(ఎ.పి.పి.యస్.సి.), 3. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు నవోదయ విద్యాసమితి (కేంద్ర ప్రభుత్వరంగ ఉద్యోగం), 4. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు (ఆర్.సి.ఐ) (కేంద్రప్రభుత్వ రంగ ఉద్యోగం) 5. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు (స్కూల్ అసిస్టెంట్), 6. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు (గ్రేడ్-2).

విశిష్ట పురస్కారాలు:
- **ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఉగాది సాహిత్య పురస్కారం - 2018 (గౌరవ ముఖ్యమంత్రివర్యులు శ్రీనారా చంద్రబాబునాయుడు గారిచే)**
- ఆటా పురస్కారం 2017
- గురజాడ సాహిత్య పురస్కారం 2017
- వెన్నెల సాహిత్య పురస్కారం 2017
- తెలుగుభాషాసేవ విశిష్ట పురస్కారం.
- కర్నూలు జిల్లా యువజన ప్రభుత్వ యువజన సాహిత్య పురస్కారం 2017
- అలయన్స్ క్లబ్ ఇంటర్నేషనల్ వారి ఉత్తమ అధ్యాపక పురస్కారం
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఉన్నత విద్యాశాఖలో భాగంగా కళాశాల విద్యాశాఖచే **"రాష్ట్రస్థాయి ఉత్తమ తెలుగు అధ్యాపక పురస్కారం (2014)"**
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఉన్నత విద్యాశాఖచే "ఇంటర్ యూనివర్సిటీ ఫ్యాకల్టీ ఫోరంలో భాగంగా **"ఉత్తమ పరిశోధన పత్ర ప్రశంసా పత్రం" (2014)**
- **జిల్లాస్థాయి ఉత్తమ తెలుగు అధ్యాపక పురస్కారం.**
- **కర్నూలు జిల్లా కలెక్టర్ గారిచే ఉత్తమ తెలుగు భాషా సేవ విశిష్ట పురస్కారం**
- **కర్నూలు జిల్లా ఉగాది కవితా పురస్కారం.**

బోధన అనుభవం : స్నాతకోత్తర విభాగం & డిగ్రీస్థాయి : 13 సంవత్సరాలు
ఇంటర్మీడియట్ స్థాయి : 6 సంవత్సరాల నాలుగు నెలలు

విశిష్టతలు : ✦ 6 జాతీయ సదస్సుల నిర్వహణ ✦ 25 అంతర్జాతీయ సదస్సులలో పత్ర సమర్పణ ✦65 జాతీయ సదస్సులలో పత్ర సమర్పణ ✦ 75 పరిశోధన, సాహిత్య వ్యాసాల ప్రచురణ ✦ వివిధ విశ్వవిద్యాలయాలు, కళాశాలల్లో 105 ఎక్స్‌టెన్షన్ ఉపన్యాసాలివ్వడం ✦పి.జి. తెలుగు ప్రాజెక్టుల పర్యవేక్షణ, పరిశోధన మార్గదర్శకునిగా (రీసెర్చి గైడ్‌గా) వ్యవహరించడం ✦12 సంవత్సరాలకు పైగా ఆయాపత్రికలకు ఎడ్యుకేషన్ కాలమిస్ట్‌గా వ్యవహరించడం. ✦ "తెలుగు వెలుగు" పత్రికలలో అనేక వ్యాసాలు ప్రచురితం. ✦ 20 రేడియో ప్రసంగాలు. ✦ ఇంటర్మీడియట్ ప్రభుత్వ తెలుగు పాఠ్యపుస్తకాలకి సంపాదకులుగా, రచయితగా వ్యవహరించడం. ✦విశ్వవిద్యాలయ నిధుల సంఘం (యు.జి.సి.) మైనర్ రీసెర్చి ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయడం. ✦ కళాశాల విద్యాశాఖ మన టి.వి. ప్రత్యక్ష ప్రసారాల ద్వారా పాఠ్యాంశాల బోధన. ✦ "రాజీవ్‌గాంధీ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ నాలెడ్జ్ టెక్నాలజీస్" తెలుగు శాఖలో వీడియో పాఠ్యాంశాల రూపకల్పన. ✦ పి.జి. యు.జి. ఇంటర్మీడియట్ పాఠ్యాంశాల పాఠ్య ప్రణాళికా సంఘ సభ్యునిగా వ్యవహరించడం. ✦ 'భావవీణ' మాసపత్రికకు సంపాదకవర్గ సభ్యునిగా వ్యవహరించడం ✦ నాక్ కో-ఆర్డినేటర్‌గావ్యవహరించడం ✦ అసిస్టెంట్ కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఎగ్జామినేషన్‌గా వ్యవహరించడం ✦ ఎన్.సి.సి. కో-ఆర్డినేటర్‌గా వ్యవహరించడం

ముద్రిత గ్రంథాలు : ✦ సమాజ పరిణామ క్రమంలో ఆధునిక కవిత్వ పాత్ర ✦ వ్యాస విపంచి ✦ ఆధునిక కవిత్వానుశీలనం ✦ అనేక ✦ శతజయంతి సాహితీమూర్తులు ✦ మాతృశ్రీ తరిగొండ వెంగమాంబ సాహితీ వైభవం ✦ మన సంప్రదాయ తెలుగు సాహిత్యం-పర్యాలోచనం ✦ తెలుగు భాషాశాస్త్రం - మౌలిక భావనలు ✦ పెదపాటి జగ్గన ప్రబంధ రత్నాకరం-పరిశీలన ✦ నేటి తెలుగు సినిమా భాష సాహిత్యం-విభిన్న ధోరణులు ✦ తెలుగు బోధన పద్ధతులు ✦ అమరావతి ✦ ప్రాచీన సాహిత్యదీపిక ✦ఆధునిక సాహిత్య దీపిక ✦ తెలుగు విజయం ✦ అమరధామం ✦ సాహితీ ✦ నైతికత, మానవీయ విలువలు ✦ ఎథిక్స్ & హ్యూమన్ వాల్యూస్

ప్రభుత్వ ఇంటర్మీడియట్ పాఠ్యపుస్తకాలకు సంపాదకులుగా, రచయితగా వ్యవహరించాను.

PARAMOUNT
PUBLISHING HOUSE

Price : 175/-

ISBN 978-93-90631-23-0

ఆధునిక కవిత్వానుశీలనం

ఆధునిక కవిత్వానుశీలనం

(పరిశోధన వ్యాస సంకలనం)

డా॥ పి.విజయకుమార్

సహాయ ఆచార్యులు
ఆంధ్రప్రదేశ్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం
అనంతపురం

పరిచయం

డా॥ పి. విజయకుమార్

విద్యార్హతలు : ఎమ్.ఎ. తెలుగు (బంగారు పతకం), కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.
ఎమ్.ఫిల్ (తెలుగు),(ఫస్ట్ర్యాంక్), కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.
పి.హెచ్‌డి. (తెలుగు), ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.
యు.జి.సి., జె.ఆర్.ఎఫ్., & నెట్, డిప్లమా ఇన్ సంస్కృతం, టి.పి.టి.

ప్రస్తుత ఉద్యోగం : ఆంధ్రప్రదేశ్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, అనంతపురంలో తెలుగు సహాయ ఆచార్యులుగా విధి నిర్వహణ.

సాధించిన ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు (06) : 1. తెలుగు అధ్యాపకులు(ఎ.పి.పి.యస్.సి), 2. జూనియర్ లెక్చరర్(ఎ.పి.పి.యస్.సి.), 3. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు నవోదయ విద్యాసమితి (కేంద్ర ప్రభుత్వరంగ ఉద్యోగం), 4. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు (ఆర్.సి.ఐ) (కేంద్రప్రభుత్వ రంగ ఉద్యోగం) 5. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు (స్కూల్ అసిస్టెంట్), 6. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు (గ్రేడ్–2).

విశిష్ట పురస్కారాలు:
- **ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఉగాది సాహిత్య పురస్కారం - 2018 (గౌరవ ముఖ్యమంత్రివర్యులు శ్రీనారా చంద్రబాబునాయుడు గారిచే)**
- ఆటా పురస్కారం 2017
- గురజాడ సాహిత్య పురస్కారం 2017
- వెన్నెల సాహిత్య పురస్కారం 2017
- తెలుగుభాషాసేవ విశిష్ట పురస్కారం.
- కర్నూలు జిల్లా యువజన ప్రభుత్వ యువజన సాహిత్య పురస్కారం 2017
- అలయన్స్ క్లబ్ ఇంటర్నేషనల్ వారి ఉత్తమ అధ్యాపక పురస్కారం
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఉన్నత విద్యాశాఖలో భాగంగా కళాశాల విద్యాశాఖచే **"రాష్ట్రస్థాయి ఉత్తమ తెలుగు అధ్యాపక పురస్కారం (2014)"**
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఉన్నత విద్యాశాఖచే "ఇంటర్ యూనివర్సిటీ ఫ్యాకల్టీ ఫోరంలో భాగంగా **"ఉత్తమ పరిశోధన పత్ర ప్రశంసా పత్రం" (2014)**
- **జిల్లాస్థాయి ఉత్తమ తెలుగు అధ్యాపక పురస్కారం.**
- **కర్నూలు జిల్లా కలెక్టర్ గారిచే ఉత్తమ తెలుగు భాషా సేవ విశిష్ట పురస్కారం**
- **కర్నూలు జిల్లా ఉగాది కవితా పురస్కారం.**

బోధన అనుభవం : స్నాతకోత్తర విభాగం & డిగ్రీస్థాయి : 13 సంవత్సరాలు
ఇంటర్మీడియట్ స్థాయి : 6 సంవత్సరాల నాలుగు నెలలు

విశిష్టతలు : ✦ 6 జాతీయ సదస్సుల నిర్వహణ ✦ 25 అంతర్జాతీయ సదస్సులలో పత్ర సమర్పణ ✦65 జాతీయ సదస్సులలో పత్ర సమర్పణ ✦ 75 పరిశోధన, సాహిత్య వ్యాసాల ప్రచురణ ✦ వివిధ విశ్వవిద్యాలయాలు, కళాశాలల్లో 105 ఎక్స్‌టెన్షన్ ఉపన్యాసాలివ్వడం ✦పి.జి. తెలుగు ప్రాజెక్టుల పర్యవేక్షణ, పరిశోధన మార్గదర్శకునిగా (రీసెర్చి గైడ్‌గా) వ్యవహరించడం ✦12 సంవత్సరాలకు పైగా ఆయాపత్రికలకు ఎడ్యుకేషన్ కాలమిస్ట్‌గా వ్యవహరించడం. ✦ "తెలుగు వెలుగు" పత్రికలలో అనేక వ్యాసాలు ప్రచురితం. ✦ 20 రేడియో ప్రసంగాలు. ✦ ఇంటర్మీడియట్ ప్రభుత్వ తెలుగు పాఠ్యపుస్తకాలకి సంపాదకులుగా, రచయితగా వ్యవహరించడం. ✦విశ్వవిద్యాలయ నిధుల సంఘం (యు.జి.సి.) మైనర్ రీసెర్చి ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయడం. ✦ కళాశాల విద్యాశాఖ మన టి.వి. ప్రత్యక్ష ప్రసారాల ద్వారా పాఠ్యాంశాల బోధన. ✦ "రాజీవ్‌గాంధీ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ నాలెడ్జ్ టెక్నాలజీస్" తెలుగు శాఖలో వీడియో పాఠ్యాంశాల రూపకల్పన. ✦ పి.జి. యు.జి. ఇంటర్మీడియట్ పాఠ్యాంశాల పాఠ్య ప్రణాళికా సంఘ సభ్యునిగా వ్యవహరించడం. ✦ 'భావవీణ' మాసపత్రికకు సంపాదకవర్గ సభ్యునిగా వ్యవహరించడం ✦ నాక్ కో–ఆర్డినేటర్‌గావ్యవహరించడం ✦ అసిస్టెంట్ కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఎగ్జామినేషన్‌గా వ్యవహరించడం ✦ ఎన్.సి.సి. కో–ఆర్డినేటర్‌గా వ్యవహరించడం

ముద్రిత గ్రంథాలు : ✦ సమాజ పరిణామ క్రమంలో ఆధునిక కవిత్వ పాత్ర ✦ వ్యాస విపంచి ✦ ఆధునిక కవిత్వానుశీలనం ✦ అనేక ✦ శతజయంతి సాహితీమూర్తులు ✦ మాతృశ్రీ తరిగొండ వెంగమాంబ సాహితీ వైభవం ✦ మన సంప్రదాయ తెలుగు సాహిత్యం–పర్యాలోచనం ✦ తెలుగు భాషాశాస్త్రం – మౌలిక భావనలు ✦ పెదపాటి జగ్గన ప్రబంధ రత్నాకరం–పరిశీలన ✦ నేటి తెలుగు సినిమా భాష సాహిత్యం–విభిన్న ధోరణులు ✦ తెలుగు బోధన పద్ధతులు ✦ అమరావతి ✦ ప్రాచీన సాహిత్యదీపిక ✦ఆధునిక సాహిత్య దీపిక ✦ తెలుగు విజయం ✦ అమరధామం ✦ సాహితీ ✦ నైతికత, మానవీయ విలువలు ✦ ఎథిక్స్ & హ్యూమన్ వాల్యూస్

ప్రభుత్వ ఇంటర్మీడియట్ పాఠ్యపుస్తకాలకు సంపాదకులుగా, రచయితగా వ్యవహరించాను.

PARAMOUNT
PUBLISHING HOUSE

Price : 175/-

ISBN 978-93-90631-24-7

అనేక

అనేక

(పరిశోధన వ్యాస సంకలనం)

డా॥ పి.విజయకుమార్

సహాయ ఆచార్యులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం

అనంతపురం